

Zveřejnění informací dle § 26 zákona č. 255/2012 Sb. o kontrole (kontrolní řád)

V souvislosti se § 26 zákona č. 255/2012 Sb. o kontrole (kontrolní řád) a Usnesením vlády č. 689 ze dne 11. září 2013 zveřejňuje Ministerstvo vnitra, odbor veřejné správy, dozoru a kontroly jako kontrolní orgán informace o výsledku kontrolní činnosti.

Kontroly odboru veřejné správy, dozoru a kontroly v roce 2015

A) KONTROLA VÝKONU SAMOSTATNÉ PŮSOBNOSTI

Předmět kontrol výkonu samostatné působnosti obcí:

Kontroly výkonu samostatné působnosti prováděné Ministerstvem vnitra mají:

1) obecný a subsidiární charakter - předmětem kontroly mohou být zásadně jakékoli postupy obcí v samostatné působnosti (s výjimkami plynoucími ze zákona o obcích), pokud speciální právní úprava nestanoví pro určité oblasti výkonu obecní samosprávy zvláštní kontrolní mechanismus, resp. kontrolní působnost jiných orgánů,

2) relativně komplexní charakter - předmětem kontrol je plnění širokého okruhu zákonných povinností obcí v oblasti výkonu samostatné působnosti obce,

3) preventivně metodický charakter – kontroly jsou vedeny s cílem odhalit a pojmenovat nedostatky v samosprávné činnosti obce a s důrazem na zabránění jejich dalšímu opakování.

Předmětem kontroly samostatné působnosti obcí jsou zejména následující oblasti:

- činnost orgánů obcí,
- nakládání s nemovitým majetkem obcí,
- naplňování práv občanů obce,
- plnění ostatních povinností na úseku samostatné působnosti (vydávání právních předpisů obce, projednání závěrečného účtu, vedení úřední desky),
- plnění informační povinnosti obce jako povinného subjektu (z důvodu faktické duplicity při kontrole zveřejňování souboru povinných informací způsobem umožňujícím dálkový přístup vypuštěna kontrola fyzické podoby těchto informací)
- vyřizování žádosti o informace (pouze procesní stránka a v případě již ukončených žádostí – posouzení individuálních žádostí přísluší KÚ).

Jak je zřejmé z výše uvedené charakterizace předmětu kontrol výkonu samostatné působnosti svěřené obcí, došlo v roce 2015 o rozšíření předmětu kontrol výkonu samostatné působnosti ÚSC o kontrolu procesního postupu vyřizování žádostí o informace dle InfZ týkajících se samostatné působnosti ÚSC (již zařazeno u 9 kontrol prováděných v září 2014) a úpravy (omezení) předmětu kontroly v případě prověřování povinně zveřejňovaných informací z důvodu duplicitně kontrolovaných ustanovení, tedy vyloučení § 5 odst. 1 a 2 informačního zákona.

Věcné zaměření kontrol Ministerstva vnitra na úseku vyřizování žádostí o informace se pak soustředovalo na obecné ověření dodržení procesních postupů dle InfZ, konkrétně otázku vyřízení žádostí v zákonem stanovených lhůtách [při kontrole může být konkrétně

posuzováno zejména dodržení § 14 odst. 5 písm. d), § 15 odst. 1, § 16 odst. 2, § 16a odst. 5 a § 17 odst. 3 InfZ].

V roce 2015, kdy odbor veřejné správy, dozoru a kontroly navázal na předchozí růstový trend co do počtu kontrol, který byl nastaven v roce 2012 (provedeno 105 kontrol) a pokračoval v roce 2013 (provedeno 112 kontrol) i roce 2014 (provedeno 113 kontrol), bylo provedeno celkem **113** kontrol výkonu samostatné působnosti svěřené orgánům obcí.

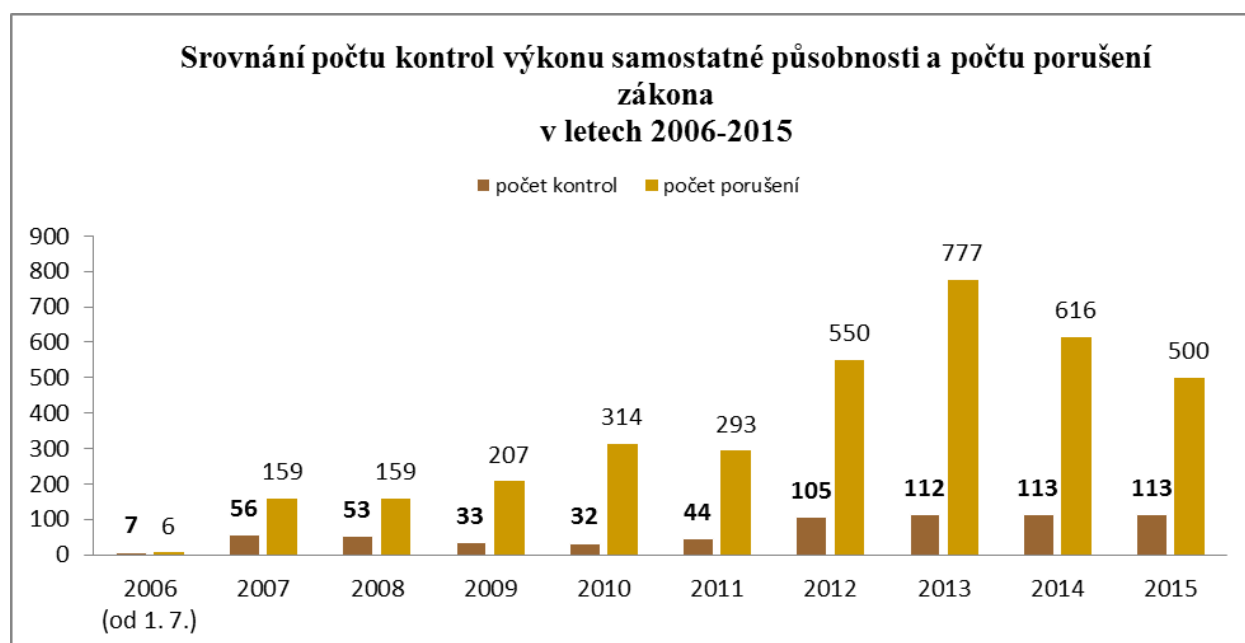
Z uvedeného počtu bylo 112 kontrol komplexních (v plném rozsahu předmětu kontroly) a **1 dílčí**, provedená ve spolupráci s KÚ Plzeňského kraje, zaměřená pouze na plnění povinností města Poběžovice v oblasti poskytování informací. V případě uvedené dílčí kontroly pak byla provedena paralelní kontrola samostatné působnosti (zdejší odbor) i přenesené působnosti (KÚ Plzeňského kraje).

V provádění kontrol ve srovnatelném počtu hodlá zdejší odbor pokračovat i v následujících letech. V rámci zaměření kontrol, které bylo nastaveno v roce 2012 a v němž bylo pokračováno v roce 2013 a 2014, byly i v roce 2015 provedeny 2 kontroly výkonu samostatné působnosti svěřené orgánům krajů, a to v kraji **Moravskoslezském** a v Kraji **Vysočina**. I v těchto kontrolách bude zdejší odbor v následujících letech pokračovat.

Vývoj počtu kontrol prováděných odborem veřejné správy, dozoru a kontroly u obcí od roku 2006:

Údaj	2006 (od 1. 7.)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Celkem
počet kontrol	7	56	53	33	32	44	105	112	113	113	668
počet porušení	6	159	159	207	314	293	550	777	616	500	3581

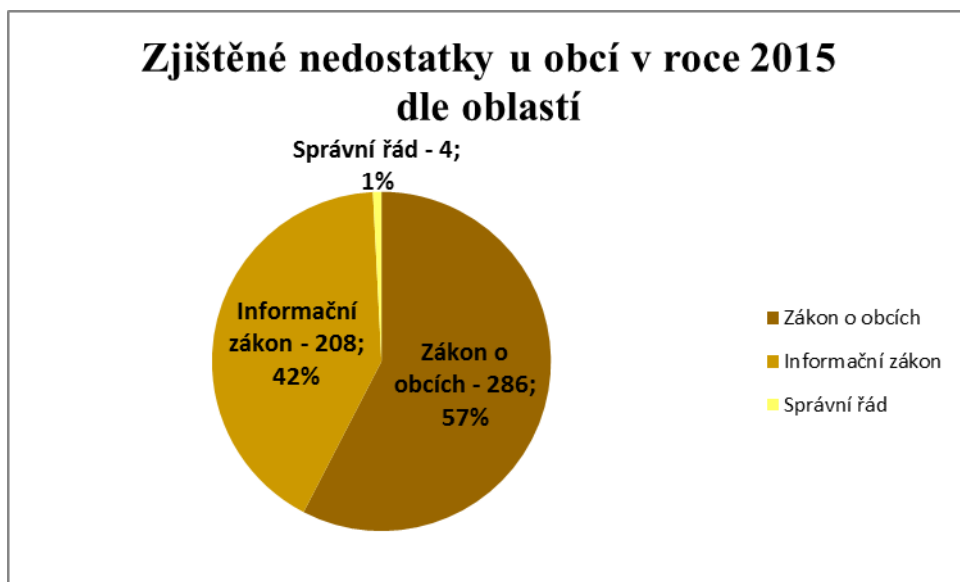
Počet kontrol samostatné působnosti obcí a počet porušení zákona 2006 – 2015

U obcí bylo v roce 2015 zjištěno celkem **500** případů porušení zákona, u krajů pak **2** porušení zákona. V průměru bylo v roce 2015 ve srovnání s rokem 2014, kdy činil průměrný počet zjišťovaných porušení zákona **5** (5,45), zjišťováno o jedno porušení zákona na jednu kontrolu provedenou u obce méně, tedy 4 (4,42) porušení zákona na jednu kontrolu. Uvedené snížení počtu průměrně zjišťovaných porušení zákona lze přisuzovat zejména vyřazení prověřování § 5 odst. 1 a 2 informačního zákona z předmětu kontroly (v roce 2014 bylo porušení daných ustanovení zjištěno u 65% - 74 ze 113 prověřovaných obcí, resp. u 63% - 71 ze 113, tedy u cca 2/3 prověřovaných obcí) a intenzivní metodické pomoci včetně vydání a distribuce „Manuálu pro obce k zákonu o svobodném přístupu informací“.

V případě 2 kontrol kraje pak byla zjištěna **2** (zjištěna při jedné kontrole) porušení zákona (týkající se plnění povinností při pořizování zápisů z jednání orgánů kraje), průměrně tedy 1 porušení zákona na provedenou kontrolu.

Při kontrolách byly zjištěny nedostatky spojené se zákonem o obcích, s informačním zákonem a správním řádem (viz následující graf).

Cílem kontrol není pouze odhalení a pojmenování nedostatků v samosprávné činnosti obce, nýbrž kladení důrazu na jejich odstranění a zamezení dalšího opakování. V průběhu kontrol je obci též poskytována komplexní metodická pomoc a zároveň jsou předávány metodické pomůcky a materiály. S výjimkou pouze několika případů byla obcemi téměř vždy využita nabízená **metodická pomoc při formulaci nápravných opatření**.

Nejčastější příčiny nedostatků ve výkonu samostatné působnosti jsou více méně neměnné, přičemž se jedná zejména o:

- neznalost či chybnou interpretaci právních předpisů,
- absenci odborné způsobilosti,
- podcenění významu formálních a procesních úkonů,
- neochotu přijímat nové poznatky a měnit rutinně zavedené postupy,
- úmyslné nerespektování zákonných povinností ze strany představitelů obce,

- snahu o zvýhodňování blízkých osob na úkor veřejného zájmu (klientelismus a nepotismus).

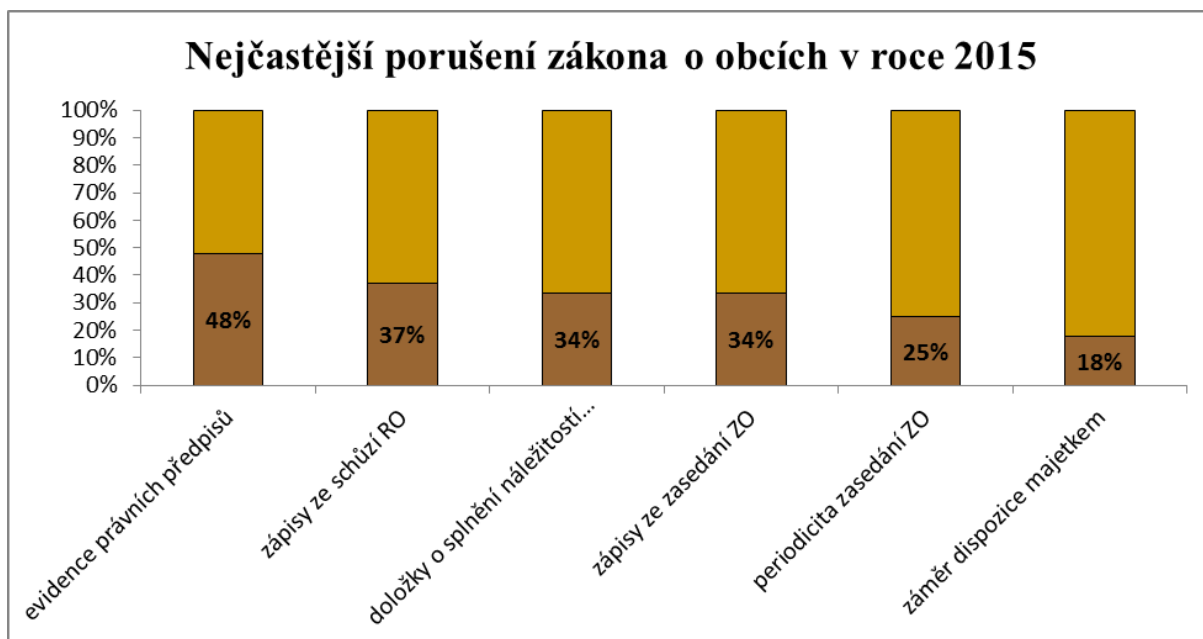
Zdejší odbor každoročně podrobně zpracovává a vyhodnocuje výsledky kontrol samostatné působnosti a tyto zveřejňuje na stránkách www.mvcr.cz/odk. Zveřejnění podrobných aktualizovaných výsledků kontrol je předpokládáno na počátku roku 2016.

Ve sborníku za rok 2015 jsou, stejně jako v přecházejících letech, v tabulkové příloze [(viz tabulka F) v části statistika] uvedeny všechny zkontrolované obce s uvedením konkrétních porušení zákona. Vůbec nejvyšší počet porušení zákona byl zjištěn u obce Vrátno (12). Dále pak u obcí Častolovice (11), Čejč (10), Liběšice (10) a Strančice (10). Naopak nulový počet porušení zákona byl zjištěn pouze u obcí Babice, Lazníčky, Slatinky a Voleč.

Mezi **nejfrekventovanějšími** porušeními zákona v členění podle jednotlivých kontrolovaných oblastí samostatné působnosti obce jsou následující pochybení [viz tabulka G) v části statistika]:

a) porušení zákona o obcích:

- konání zasedání zastupitelstva obce po více než třech měsících od konání předchozího zasedání (zasedání zastupitelstva je jednou ze základních forem naplňování principů zastupitelské demokracie a v případě porušování zákonné povinnosti mohou vznikat pochybnosti o řádném fungování obce a narušení komunikace s občany obce) - **porušení zjištěno při 28 ze 112 provedených kontrol,**
- vady v zápisech ze zasedání zastupitelstva obce (absence podpisu starosty, místostarosty, nebo ověřovatelů, neuvedení počtu přítomných členů zastupitelstva obce, schváleného pořadu jednání, průběhu a výsledku hlasování) - **porušení zjištěno při 38 ze 112 provedených kontrol,**
- v případě obcí, kde je zvolena rada, vady v zápisech ze schůzí rady obce (absence podpisu starosty a dalšího radního, neuvedení počtu přítomných členů rady obce, schváleného pořadu jednání, průběhu a výsledku hlasování a přijatých usnesení) - **porušení zjištěno při 7 z 19 provedených kontrol,**
- doložka o splnění podmínky zveřejnění, schválení, nebo souhlasu příslušného orgánu obce - **porušení zjištěno při 38 ze 112 provedených kontrol,**
- evidence právních předpisů vydaných obcí (absence některých zákonem požadovaných náležitostí, případně nevedení evidence) - **porušení zjištěno při 54 ze 112 provedených kontrol.**

b) porušení zákona o svobodném přístupu k informacím:

- nezveřejnění či pozdní zveřejnění informace poskytnuté na základě žádosti - **porušení zjištěno při 47 ze 113 provedených kontrol,**
- nezveřejnění souboru povinně zveřejňovaných informací způsobem umožňujícím dálkový přístup či jeho neúplnost (jedná se o nejčastěji zjišťovaný nedostatek) - **porušení zjištěno při 67 ze 113 provedených kontrol,**
- nevyřízení žádosti o informace v zákonné lhůtě - **porušení zjištěno při 25 ze 113 provedených kontrol,**
- nezpracování či nezveřejnění výroční zprávy o činnosti v oblasti poskytování informací za předchozí rok - **porušení zjištěno při 63 ze 113 provedených kontrol.**

c) procentuální vyjádření nejčastějších porušení zákona:

Nejvíce kontrolních zjištění (**83%** z celkového počtu všech kontrolních zjištění) bylo identifikováno v následujících oblastech:

- zveřejnění povinně zveřejňovaných informací formou dálkového přístupu (§ 5 odst. 4 InfZ): **67 porušení zákona - 13%** z celkového počtu všech kontrolních zjištění,
- zpracování výroční zprávy o činnosti při poskytování informací (§ 18 odst. 1 InfZ): **63 porušení zákona - 12%** z celkového počtu všech kontrolních zjištění,
- vedení evidence právních předpisů vydaných obcí (§ 12 odst. 4 zákona o obcích): **54 porušení zákona - 11%** z celkového počtu všech kontrolních zjištění,
- zveřejnění poskytnuté na základě žádosti o poskytnutí informace (§ 5 odst. 3 InfZ): **47 porušení zákona - 10%** z celkového počtu všech kontrolních zjištění,
- zákonem dané obsahové náležitosti zápisů ze zasedání zastupitelstva obce (§ 95 odst. 1 zákona o obcích): **38 porušení zákona - 8%** z celkového počtu všech kontrolních zjištění,
- doložka o splnění podmínky zveřejnění, schválení, nebo souhlasu příslušného orgánu obce (§ 41 odst. 1 zákona o obcích): **38 porušení zákona - 8%** z celkového počtu všech kontrolních zjištění,
- svolávání zasedání zastupitelstva obce minimálně jedenkrát za tři měsíce (§ 92 odst. 1 zákona o obcích): **28 porušení zákona - 6%** z celkového počtu všech kontrolních zjištění,

- vyřízení žádosti o poskytnutí informace (§ 14 odst. 5 písm. d/ InfZ): **5%** z celkového počtu všech kontrolních zjištění,
- zveřejňování záměru disponovat s nemovitým majetkem obce (§ 39 odst. 1 zákona o obcích): **21 porušení zákona - 4%** z celkového počtu všech kontrolních zjištění,
- pořízení zápisu ze zasedání zastupitelstva obce v zákonné lhůtě a vyřízení námitek proti zápisu ze zasedání zastupitelstva obce (§ 95 odst. 2 zákona o obcích): **18 porušení zákona - 4%** z celkového počtu všech kontrolních zjištění,
- zveřejnění informace o místě, době a programu zasedání zastupitelstva obce (§ 93 odst. 1 zákona o obcích): **17 porušení zákona - 3%** z celkového počtu všech kontrolních zjištění.

Kontroly jsou prováděny u všech typů obcí, nejčastěji však u obcí typu I, které soustavně vykazují z hlediska výkonu samostatné působnosti největší nedostatky. Kontroly se zaměřují i na větší obce, což prokazuje i **zásadně vyšší průměrný počet obyvatel v kontrolovaných obcích** (průměr v roce 2011 bez započítání kontroly hl. města Prahy – 3,2 tis., průměr v roce 2012 – 5,5 tis., průměr v roce 2013 – 1,7 tis., průměr v roce 2014 – 2,9 tis., v roce 2015 – 2,1 tis.).

Opakovaně je zjišťováno, že v malých obcích, zejména v případě, kdy starosta obce je neuvolněný, chybí vedení obce právní povědomí. Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly si je tohoto vědom, a proto je jeho snahou poskytovat (všem) obcím metodickou pomoc, a to nejen při samotné kontrole, nýbrž také vydáváním a distribucí metodických materiálů, které jsou tvořeny dle jednotlivých oblastí výkonu samostatné působnosti (činnost orgánů obce, práva občanů obce, nakládání s nemovitým majetkem, povinnosti dané zákonem o svobodném přístupu k informacím apod.), a v kterých jsou řešeny nejčastěji se vyskytující problémy.

B) KONTROLA VÝKONU PŘENESENÉ PŮSOBNOSTI

Ministerstvo vnitra provedlo v roce 2015, s ohledem na prodloužení období, jež hodnotící zpráva zahrnuje, na 3 roky, **5 kontrol výkonu přenesené působnosti u KÚ**.

Předmětem kontroly KÚ byly zejména následující oblasti:

- systém organizace kontrol výkonu přenesené působnosti obcí,
- udělování souhlasu s veřejnoprávními smlouvami obcí a s jejich změnami,
- plnění usnesení vlády,
- organizační záležitosti – zveřejňování dokumentů na úřední desce, zasílání vlastních právních předpisů Ministerstvu vnitra, výkon dozoru nad nařízeními obcí, způsob zabezpečení výkonu přenesené působnosti obce, která neplní povinnosti v zákonem svěřeném rozsahu výkonu státní správy (vypuštěna část týkající se věstníků právních předpisů kraje),
- kontrola činnosti KÚ jako nadřízeného orgánů obcí v oblasti InfZ (zařazeno od roku 2014 na základě závazku v Hodnotící zprávě za léta 2012 – 2013; tato část předmětu kontroly nahradila oblast posuzování způsobu poskytování metodické pomoci obcím ze strany KÚ).

Jak je zřejmé z výše uvedené charakterizace předmětu kontrol výkonu přenesené působnosti svěřené KÚ, došlo již v roce 2014 o rozšíření předmětu kontroly, resp. nahrazení některých stávajících kapitol, oblastí kontroly výkonu agendy KÚ, resp. MHMP jako nadřízeného orgánu obcí, resp. MČ HMP při vyřizování žádostí o poskytnutí informací podle InfZ.

KÚ jsou nadřízeným orgánem obcí při vyřizování žádostí o poskytnutí informací, které se týkají samostatné i přenesené působnosti obcí a jejich orgánů [srov. § 20 odst. 4 InfZ ve spojení s § 178 odst. 1 správního řádu a § 67 odst. 1 písm. a) zákona o krajích]. MHMP je nadřízeným orgánem MČ HMP při vyřizování žádostí o poskytnutí informací, které se týkají samostatné i přenesené působnosti MČ HMP a jejich orgánů [srov. § 20 odst. 4 InfZ ve spojení s § 178 odst. 1 správního řádu a § 81 odst. 3 písm. a) zákona o hlavním městě Praze].

Kontroly výkonu přenesené působnosti byly provedeny u KÚ Ústeckého, Středočeského, Jihočeského, Karlovarského a Zlínského kraje.

V rámci provedených kontrol bylo shledáno **8 případů porušení zákona** při výkonu přenesené působnosti KÚ (v případě KÚ Karlovarského kraje, pouze kontrola KÚ Zlínského kraje byla bez porušení zákona). V souladu s oprávněním stanoveným zákonem o krajích byla Ministerstvem vnitra uložena celkem **7 opatření k nápravě nedostatků**, příp. byla sdělena další doporučení ke zlepšení.

Plnění opatření k nápravě uložených v případě zjištěných porušení zákona je ze strany Ministerstva vnitra sledováno.

Podrobnější informace (výsledky jednotlivých kontrol samostatné působnosti obcí) lze nalézt ve Sborníku odboru veřejné správy, dozoru a kontroly za rok 2015 (zveřejněn na stránkách www.mvcr.cz/odk).

Praha, 1. února 2016

Zpracoval: odbor veřejné správy, dozoru a kontroly